

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Hany Červeňákové
Adaptace vybraných literárních textů pro studenty na úrovni A2

Diplomová práce přináší potřebné téma týkající se čtenářské kompetence a jejího rozvíjení ve výuce češtiny jako cizího / druhého jazyka. V tom shledávám její přínos, a to jak vzhledem k odborně propracovanějšímu pojetí této řečové kompetence v teorii, tak k současné situaci osvojování a výuky češtiny pro cizince u nás. Pozitivně je třeba ocenit také výběr tematicky, obsahově i jazykově vhodných a aktuálních literárních textů a praktický výstup diplomové práce – dva pracovní texty využitelné v reálné výuce češtiny jako cizího jazyka na úrovni A2.

1. Koncepce práce

Diplomová práce má promyšlenou koncepci: obsahuje teoretickou a analytickou část, hlavní text práce doplňuje seznam odborné literatury, obrázků, tabulek a zkratk a 4 přílohy přinášející adaptované a analyzované literární texty a vytvořené pracovní listy. Metody i záměr jsou v práci formulovány, explicitně však nejsou položeny žádné výzkumné otázky. Lingvistická a lingvodidaktická terminologie vesměs odpovídá odborné normě, občas však není užívána zcela správně (viz zde příklady níže v přehledu).

Hodnocení: B

2. Metodologie a zpracování dat

Diplomová práce využívá odpovídající metodologické postupy i zdroje, představuje a zdůvodňuje výběr (kritéria) literárních textů k adaptaci. Při pilotáži pracovních listů s adaptovanými texty jsou dodržovány etické zásady. Vzhledem k omezenému rozsahu (počtu zúčastněných respondentů) práce poskytuje jen dílčí výsledky. Ty by bylo možné a vhodné prezentovat přehledněji. Postrádám záznam rozhovorů se studenty a vyučujícími. Závěry, ke kterým diplomantka dospívá, jsou velmi obecné, chybí jejich zevrubnější interpretace. Mnohé záměry práce zůstávají spíše pouze naznačeny v teoretické části práce, slíbená detailní analýza chybí, jako např. konstatování na s. 37, viz zde níže v přehledu.

Hodnocení: B–C

3. Práce s odbornou literaturou

Diplomová práce se teoreticky zakládá na relevantní odborné literatuře české i anglojazyčné, v zásadě je dodržována citační norma. Diplomantka však odborné zdroje pouze parafrázuje, neprokazuje schopnost je kriticky hodnotit nebo alespoň důkladněji komentovat. V teoretické části práce se snaží odlišovat parafráze od vlastního textu, ne vždy však jednoznačně, např. na s. 30 (viz zde níže v přehledu).

Hodnocení: B

4. Formální úroveň práce

Diplomová práce téměř dosahuje přiměřeného rozsahu (57 stran výkladového textu bez seznamů a příloh), zahrnuje příslušné náležitosti. Dodržuje základní pravidla citování a typografické úpravy textu. Zcela však např. chybí v odborném diskurzu uzuální odlišování metajazyka kurzivou, což podstatně snižuje přehlednost textu, někdy sťažuje jeho čtení. Jazyková (obsahová i formální) úroveň práce není adekvátní odbornému textu tohoto typu, práce s jazykem vykazuje rysy nedbalosti či neznalosti. V textu diplomové práce se vyskytují gramatické a pravopisné chyby, viz příklady zde níže v přehledu.

Hodnocení: C

Souhrnně uvádím ukázky obsahových, terminologických či formulačních a formálních nedostatků (tematicky se týkají částí posudku 1–4):

1. Obsahová stránka

1.1 Věcné a formulační nepřesnosti, nejasnosti

- s. 42: *Vzhledem k tomu, že text je psán moderním jazykem, objevují se v něm metafory.* – Znamená to, že metafory se dříve neužívaly?
- s. 44, pozn. 37: *Zde adaptace proběhla zároveň na úrovni jazyka spěchat se změnilo na být rychlý, ale zároveň na úrovni diskurzu, neboť byl odstraněn reflexivní pasiv.* – Co je to reflexivní pasiv? Považuje se za něj morfologický tvar *nespěchá se*?
- s. 46: *... dále byly převedeny do spisovného jazyka, neboť úroveň A2 neodpovídá hovorová čeština.* – Hovorová čeština patří do spisovného jazyka.
- s. 48, zadání úkolu 4: *Kdybyste měli napsat k příběhu 3 hashtagy, jaké by to byly?* – Odpovídá tato formulace zadání úkolu úrovní A2 znalostí češtiny?
- s. 48, 4a: *Plán příběhu porovnejte se sousedem.* – Bylo by vhodné zadání upřesnit: co přesně očekáváte, jak mají studenti postupovat.
- s. 52: *Na základě získaných poznatků a zpětných vazeb byly provedeny případné úpravy pracovních listů.* – Pokud byly konkrétní úpravy provedeny, nebyly případné.

1.2 Interpretace a klasifikace

- s. 44: *některé archaismy (např. bodrý, zhovadilý) – bodrý = neutrální, zhovadilý = zhrubělé (SSJČ)*
- s. 53: *... jen několik studentů bylo zmateno slovem obočí, ptali se na rod slova, myslíme si ale, že zde spíš hraje roli neznalost studentů než zmatečnost textů.* – Bylo by třeba uvést přesně, o kolik studentů šlo. Proč se zde zvažuje zmatečnost textů?

2. Citace a reference – chybějící údaje např.:

- s. 20: *cizí a druhý jazyk* – chybí pojetí v práci Šebesta a kol. 2017 (uvedené v seznamu literatury s. 59: ŠEBESTA, Karel a kol. *Vyučování cizího jazyka: terminologický slovník.* Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2017. ISBN 978-80-7308-743-2.)
- s. 30: *Tato práce se zaměřuje na význam využití literárních textů v cizojazyčné výuce z několika perspektiv. Věříme, že práce s texty, vnímanými jako nástroj přenosu významu, může být nejen efektivní při motivaci studentů, ale i při posilování jejich jazykových dovedností. Naše přesvědčení spočívá v tom, že ve výuce by měla být nalezena rovnováha mezi důrazem na jazykový obsah a porozuměním samotným. A to proto, že oba aspekty jsou klíčové pro úspěšné osvojení jazyka a posílení komunikačních dovedností studentů.*
I když každý text a každý čtenář vyžadují odlišný přístup, můžeme stanovit obecný cíl pro program rozvoje čtení. Cílem takového programu by mohlo např. být číst bez pomoci neznámé autentické texty s adekvátním porozuměním. I když toto zdánlivě působí příliš obecně, při důkladném rozboru každé části tohoto cíle zjistíme, že nese konkrétní implikace pro výuku. (Nutall, 1996, str. 31) – Je celý úryvek parafráze?
- s. 37: *... v této kapitole zaměříme na konkrétní postupy výběru vhodných literárních děl a technik adaptace, které budou přizpůsobeny specifickým potřebám a cílům studentů. Každý krok bude pečlivě analyzován s důrazem na efektivnost a dosažení optimálního vzdělávacího prostředí pro studenty na této úrovni.*

3. Srozumitelnost vyjádření a formulační neobratnosti pro odborný styl neadekvátní

- s. 23, pozn. 23: *O rozsáhlém čtení se můžete dočíst více v kapitole 3.*
- s. 40: *praktikovat a rozvíjet své jazykové dovednosti*
- s. 50, cv. 6: *Udělejte dialogy*

s. 52: *Původní záměr byl fotografie udělat rozmanité a pro studenty zajímavé, v reálu to ale mělo hned několik vedlejších efektů*

4. Formální stránka práce

4.1 Gramatická, především syntaktická výstavba, morfologie

s. 22: *Pracovní listy jsou tedy reflektují tzv. route map pro hodiny čtení*

s. 36: *Motivující žáky k samostatné četbě mimo školní prostředí je jedním z našich cílů, a prezentace moderní české literatury s atraktivními tématy se zdá být efektivním prostředkem dosažení tohoto záměru.*

s. 40: *byly vybrány slova a fráze, která by pro studenty na této úrovni mohla být náročná,*

s. 41: *Dále v některých částech docházelo k syntaktickým úpravám, např. změna nepřímé řeči na přímou.*

4.2 Pravopis

4.2.1 Interpunkce např.:

s. 9: *Po čtení se potom zaměříme na strategie jako je sumarizace nebo formulování vlastních závěrů.*

s. 39: *aby v případě zájmu měli studenti možnost si povídku příp. celou knihu přečíst v neadaptované verzi.*

s. 40: *byly vybrány slova a fráze, která by pro studenty na této úrovni mohla být náročná, která by pro studenty na této úrovni mohla být náročná, těžko srozumitelná a ta byla nahrazena slovy*

s. 48: *Právě na základě toho, co napsali v poslední části story map hledají 3 klíčová slova*

s. 51: *vyhodnocení účinnosti adaptovaných textů a pracovních listů v prostředí se různorodými jazykovými a kulturními pozadími studentů.*

s. 52: *Po dokončení pilotáže byly shromážděny a analyzovány data získaná z hodnocení studentů a zpětných vazeb učitelů.*

4.2.2 Velká písmena, gramatická shoda:

s. 49, cv. 1: *Už yám někdy někdo řekl... Máte ve Vášem jazyce podobný fenomén... formu, jak rozdělujete formální a neformální užívání jazyka*

s. 52–53: *a tak se objevovali i hashtagy jako*

5. Celkové hodnocení

Práce Bc. Hany Červeňákové podle mého názoru splňuje nároky kladené na diplomové práce.

Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji stupněm **dobře**.

Otázky k obhajobě

s. 57: *V rámci reflexe praktické části bychom v budoucnu zvolili transparentnější postup při výběru textů pro adaptaci a zaměřili bychom se na podrobnější zdůvodnění našich rozhodnutí. Dále bychom v procesu adaptace využívali korpusovou lingvistiku pro úpravu slovní zásoby. – Můžete uvést příklad(y), jak by bylo možné dosáhnout uvedených záměrů (transparentní postup, využití korpusů – jak a kterých).*

Praha 26. 1. 2024

Ivana Bozděchová

doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.

oponentka diplomové práce